

Centrālās statistikas pārvaldes (Pārvalde) apsekojuma mērķis, tiesiskais pamatojums un iegūto datu izmantošana

„Eiropas Savienības statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem”
(EU-SILC)

- Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?
- Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?
- Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?
- Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos (piemēram, valsts reģistros) pieejamo informāciju?
- Kam ir jāiesniedz dati?
- Kur publicē oficiālo statistiku?
- Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?
- Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?
- Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?

➤ Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?

Pārvalde lūdz iesniegt datus, lai nodrošinātu lietotāju vajadzības, kas definētas [Oficiālās statistikas programmas](#) pielikuma 10. punktā (Iedzīvotāju dzīves līmeņa statistika).

EU-SILC ir ikgadējs apsekojums, kas tiek veikts visās ES dalībvalstīs, un tā mērķis ir iegūt informāciju par iedzīvotāju dzīves apstākļiem (ienākumiem, mājokli, nodarbinātību, veselību u. c.), materiālo nenodrošinātību, monetārās nabadzības un ienākumu nevienlīdzības indikatoriem.

EU-SILC apsekojums sniedz informāciju, kas nepieciešama lēmumu pieņemšanai, īpaši par ienākumu sadali, nabadzību un sociālo atstumtību, kā arī dažādiem ES politikas pasākumiem, kas tiek īstenoti dzīves apstākļu un nabadzības jomā, piemēram, attiecībā uz bērnu nabadzību, piekļuvi veselības aprūpei un citiem pakalpojumiem, mājokļiem, pārmērīgām parādsaistībām un dzīves kvalitāti. EU-SILC dati arī tiek izmantoti minimālo ienākumu sliekšņu noteikšanai sociālās palīdzības sniegšanai ([Sociālo pakalpojumu un sociālās](#)

palīdzības likuma 33. pants). Tas ir arī galvenais datu avots mikrosimulācijas un ienākumu sadales un nabadzības rādītāju ātro novērtējumu vajadzībām.

➤ Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?

Oficiālo statistiku nodrošina, lai izpildītu šādus tiesību aktus:

- [Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 10. oktobra Regulu \(ES\) Nr. 2019/1700](#), ar ko izveido vienotu ietvaru Eiropas statistikai par personām un mājsaimniecībām, kuras pamatā ir no izlasēm savākti dati individuālā līmenī, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 808/2004, (EK) Nr. 452/2008 un (EK) Nr. 1338/2008 un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1177/2003 un Padomes Regulu (EK) Nr. 577/98 (Dokuments attiecas uz EEZ);
- [Komisijas 2019. gada 16. decembra Īstenošanas Regulu \(ES\) Nr. 2019/2242](#), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1700 precizē datu kopu tehniskos aspektus, nosaka tehniskos formātus un precizē kvalitātes ziņojumu detalizētu sagatavošanas kārtību un saturu par izlases apsekojuma organizēšanu ienākumu un dzīves apstākļu jomā (Dokuments attiecas uz EEZ);
- [Komisijas 2019. gada 16. decembra Deleģēto Regulu \(ES\) Nr. 2020/256](#), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1700 papildina, izveidojot daudzgadu mainīgo plānu (Dokuments attiecas uz EEZ);
- [Komisijas 2019. gada 16. decembra Deleģēto Regulu \(ES\) Nr. 2020/258](#), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1700 papildina, precizējot ienākumu un dzīves apstākļu jomas mainīgo lielumu skaitu un nosaukumus (Dokuments attiecas uz EEZ).

➤ Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?

Pienākums iesniegt datus izriet no [Statistikas likuma 14. panta pirmās daļas](#), kurā noteikts, ka Pārvaldei ir tiesības pieprasīt, lai respondents sagatavo un sniedz datus par statistisko vienību, arī ierobežotas pieejamības informāciju, lai nodrošinātu oficiālo statistiku. Respondents statistikas iestādei tās noteiktajā termiņā, formā un apjomā sniedz patiesus datus. Pēc statistikas iestādes pieprasījuma respondents sniedz rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumus par šiem datiem.

➤ Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos (piemēram, valsts reģistros) pieejamo informāciju?

Atsevišķi rādītāji (ienākumu mainīgie) tiek pilnībā vai daļēji iegūti no Valsts ieņēmumu dienesta (bruto un neto ienākumi no algotā darba, ienākumi no īpašuma izīrēšanas u.c. ienākumi), Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (valsts pensijas un pabalsti, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas), SIA "ZZ Dats" un atsevišķām pašvaldībām (pašvaldību pabalsti), Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas (uzturlīdzekļi), Nodarbinātības valsts aģentūras (dati par dalību atbalsta pasākumos darba meklētājiem).

Lai nodrošinātu telefoninterviju veikšanu, informāciju par respondenta vārdu un uzvārdu mēs iegūstam no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Fizisko personu reģistra saskaņā ar [Statistikas likumu](#), bet respondenta tālruņa numuru saņemam attiecīgā apsekojuma veikšanai no valsts iestādēm (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts ieņēmumu dienesta, Ceļu satiksmes drošības

direkcijas, Nacionālā veselības dienesta) saskaņā ar [Oficiālās statistikas programmu](#), [Statistikas likumu](#) un elektronisko sakaru komersantiem, kas nodrošina publiskā mobilo telefonu tīkla darbību, saskaņā ar [Elektronisko sakaru likumu](#) un [Statistikas likumu](#).

Kam ir jāiesniedz dati?

Apsekojuma mērķa grupa ir personas, kuras dzīvo privātās mājāsniecībās Latvijas teritorijā. Netiek aptaujātas personas, kuras dzīvo kolektīvajās mājāsniecībās vai institūcijās (t.i., veco ļaužu pansionātos, bērnu invalīdu internātos, studentu kopmītnēs, viesnīcās, slimnīcās, sanatorijās, cietumos u.tml.). Apsekojuma laikā tiek iegūta informācija kā par visu mājāsniecību kopumā, tā arī par katru mājāsniecības locekli.

EU-SILC ir paneļa apsekojums, kas ilgst četrus gadus. Apsekojumā tiek izmantots rotējošais izlases modelis. EU-SILC apsekojuma izlasē iekļautās mājāsniecības tiek apsektas vienreiz gadā. Personas, kuras kopš iepriekšējās apsekojuma reizes mainīja savu dzīvesvietu, tiek apsektas jaunajā mājoklī.

EU-SILC apsekojums Latvijā pirmo reizi veikts 2005. gadā.

Izlases izveidošanas standarts:

- [Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 10. oktobra Regulas \(ES\) Nr. 2019/1700](#), ar ko izveido vienotu ietvaru Eiropas statistikai par personām un mājāsniecībām, kuras pamatā ir no izlasēm savākti dati individuālā līmenī, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 808/2004, (EK) Nr. 452/2008 un (EK) Nr. 1338/2008 un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1177/2003 un Padomes Regulu (EK) Nr. 577/98 (Dokuments attiecas uz EEZ) 12. pants un 3. pielikums;
- [Komisijas 2019. gada 16. decembra Īstenošanas regulas \(ES\) Nr. 2019/2242](#), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1700 precizē datu kopu tehniskos aspektus, nosaka tehniskos formātus un precizē kvalitātes ziņojumu detalizētu sagatavošanas kārtību un saturu par izlases apsekojuma organizēšanu ienākumu un dzīves apstākļu jomā (Dokuments attiecas uz EEZ) 4, 6. un 8. pants;
- [Komisijas 2019.gada 16. decembra Īstenošanas regulas \(ES\) Nr. 2019/2181](#), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1700 precizē tehniskos raksturlielumus attiecībā uz elementiem, kuri ir kopīgi vairākām datu kopām;
- [Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumi Nr. 812](#) "Oficiālās statistikas veidlapu paraugu apstiprināšanas un veidlapu aizpildīšanas un iesniegšanas noteikumi".

Kur publicē oficiālo statistiku?

- Oficiālās statistikas portālā:
 - [Mājāsniecību ienākumi](#)
 - [Monetārā nabadzība, nevienlīdzība un sociālā atstumtība](#)
 - [Privāto mājāsniecību un ģimeņu skaits](#)
 - [Mājokļi](#)
 - [Iedzīvotāju veselības pašvērtējums un paradumi](#)
 - [Dzīves kvalitāte](#)

- Eiropas Savienības Statistikas biroja (Eurostat)_datubāzē

➤ Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?

- Labklājības ministrija
- Ekonomikas ministrija
- Pārresoru koordinācijas centrs
- Eiropas Komisija
- Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD)

➤ Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?

Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti. Pārvaldes nodarbinātajiem aizliegts izpaust datus un citu ierobežotas pieejamības informāciju, kas viņiem kļuvusi zināma, pildot dienesta vai darba pienākumus. Tas attiecas arī uz personām, kuras uz laiku ir iesaistītas oficiālās statistikas nodrošināšanā vai ar kurām izbeigtas darba vai dienesta tiesiskās attiecības.

Pārvalde veic nepieciešamās darbības, lai novērstu neatļautu piekļuvi datiem, to sagrozīšanu vai izplatīšanu, nejaušu vai neatļautu iznīcināšanu.

No respondentiem iegūtos datus izmanto oficiālās statistikas nodrošināšanai, tas nozīmē, ka datus, kas primāri iegūti statistikas nodrošināšanai, nedrīkst izmantot civilprocesā, administratīvajā procesā, kriminālprocesā vai komercdarbībā.

➤ Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?

Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu.

Pārvalde pieprasa un apstrādā datus saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulas \(ES\) 2016/679](#) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK 6. panta 1. punkta c) un e) apakšpunktu un 89. panta 1. un 2. punktu normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildei vai sabiedrības interesēs.

Vairāk par informācijas drošību un datu aizsardzību var atrast Pārvaldes mājaslapā: <https://www.csp.gov.lv/lv/informacijas-drosiba-un-datu-aizsardziba>.